

Rozwój rynku: Produkty mleczarskie i jaja (CN 04) — 2015–2025

Introduction

Dział 04 scalonej nomenklatury obejmuje szeroki koszyk kluczowych towarów rolno-spożywczych: od mleka i śmietany, przez sery, masło i serwatkę, po jaja i miód. W latach 2015–2025 wymiana UE z krajami trzecimi w tym dziale uległa głębokiej transformacji. Z jednej strony nastąpił silny wzrost wartości zarówno eksportu, jak i importu, z drugiej – dynamika wolumenu była wyraźnie słabsza, co wskazuje, że głównym motorem zmian była wyższa cen. Poniższy raport identyfikuje trzy główne siły napędowe tych przemian: rosnącą premię cenową w eksporcie, strukturalne przesunięcia geograficzne w handlu oraz głębokie szoki podażowo-cenowe w newralgicznym roku 2022.

Wartość rośnie przez ceny, nie wolumen — siła unijnej premii eksportowej

Eksport bije rekordy wartości mimo stagnacji ilościowej

Wartość unijnego eksportu działu 04 wzrosła z 12,8 mld EUR w 2015 r. do 20,3 mld EUR w 2025 r. — to wzrost o 59,0%. Jednocześnie wolumen eksportu zwiększył się zaledwie o 6,7% — z 5,44 mln ton do 5,80 mln ton. Zobacz dane na dashboardzie

Ceny eksportowe rosną znacznie szybciej niż ceny importowe

Średnia cena eksportowa wzrosła o 49,0% — z 2 345 EUR/t do 3 496 EUR/t. Dla importu wzrost był wolniejszy i wyniósł 23,8% (z 1 655 EUR/t do 2 048 EUR/t). Oznacza to, że towary sprzedawane przez UE na rynkach światowych uzyskują coraz wyższą premię jakościową względem sprowadzanych zamienników.

Kategorie produktowe ciągnące wzrost wartości

Struktura produktowa pokazuje, że za wzrostem cen stoi przede wszystkim kilka segmentów:

- **Ser i twaróg (0406):** największy segment eksportu — wartość wzrosła z 5,0 mld EUR do 9,1 mld EUR przy wzroście ceny z 4 327 EUR/t do 6 381 EUR/t.

- **Masło i tłuszcze mleczne (0405):** cena eksportowa więcej niż podwoiła się — z 3 863 EUR/t do 8 414 EUR/t, a wartość eksportu wzrosła z 1,0 mld EUR do 2,3 mld EUR.
- **Mleko zagęszczone (0402):** wartość eksportu praktycznie nie zmieniła się, ale cena wzrosła z 2 217 EUR/t do 2 785 EUR/t przy spadku wolumenu.

Szczegółowa struktura produktowa dostępna tutaj

Geograficzna reorientacja handlu — od tradycyjnych rynków po Ukrainę

Wielka Brytania: dominujący, lecz stabilny partner

Mimo Brexitu Wielka Brytania pozostała największym rynkiem eksportowym (z 3,1 mld EUR do 4,6 mld EUR, wzrost 47,6%) i głównym źródłem importu (z 1,2 mld EUR do 1,6 mld EUR, wzrost 35,2%). Wielkość eksportu do UK jest wyjątkowo stabilna: współczynnik zmienności dla wolumenu to zaledwie 0,05, co jest najniższym wynikiem w całym zestawieniu. Dane o zmienności

Stany Zjednoczone i Szwajcaria — najszybciej rosnący klienci

Eksport do USA osiągnął 2,1 mld EUR w 2025 r., co daje imponujący wzrost o 102,4% wobec 2015 r. Szwajcaria zanotowała wzrost o 92,3%, do 0,8 mld EUR. Oba rynki cechują się również ponadprzeciętną stabilnością importu — współczynnik zmienności poniżej 0,13 w obu przypadkach. Dane o partnerach handlowych

Chiny i Korea Południowa — boom, a potem hamowanie

Wartość eksportu do Chin wzrosła z 0,84 mld EUR do 1,30 mld EUR, ale maksimum przypadło na 2021 r. (1,88 mld EUR), po czym nastąpił wyraźny spadek. Korea Płd. urosła o 203,6%, z 0,24 mld EUR do 0,74 mld EUR. W obu przypadkach rok 2022 był punktem zwrotnym cen — gwałtowny skok cen jednostkowych i późniejsza korekta.

Ukraina — nowe źródło importu

Udział Ukrainy w imporcie UE gwałtownie wzrósł — z 48 mln EUR (2015 r.) do 422 mln EUR (2025 r.), tj. o 776,6%. Współczynnik zmienności dla wolumenu importu z Ukrainy to wysoki 0,62, co odzwierciedla dynamiczną, ale skokową ścieżkę wzrostu.

Wstrząsy cenowe i specjalizacja — efekty roku 2022 i dywersyfikacja dostawców

Rok 2022 przyniósł bezprecedensowy szok cenowy

Analiza szoków cenowych identyfikuje rok 2022 jako moment skokowego wzrostu jednostkowych cen eksportu do wielu krajów:

Partner	Skok ceny (w %)	Udział w eksporcie (2022)
Korea Płd.	38,5	4,0%
Algieria	51,1	3,6%
Chiny	46,3	10,7%
Japonia	37,4	4,2%
Dominikana	49,5	1,2%

Pełna lista szoków tutaj

Po stronie importu odnotowano gwałtowny, jednoroczny szok cenowy towarów z Wielkiej Brytanii w 2022 r. — cena importowa wzrosła o 25,8% względem poziomu bazowego z lat 2020–2021, po czym nastąpił częściowy powrót do normy.

Dywersyfikacja źródeł importu postępuje

Koncentracja unijnego importu mierzona wskaźnikiem HHI (wartość) spadła z 3 428 do 2 786 — o 18,7%. W ujęciu wolumenowym spadek był podobny (-15,3% do poziomu 4 590). Oznacza to, że mimo utrzymującej się silnej pozycji Wielkiej Brytanii i Szwajcarii, UE coraz bardziej rozprasza swoje zakupy — dynamicznie rośnie rola Ukrainy, Nowej Zelandii i Norwegii. Wskaźniki koncentracji

Najbardziej wyspecjalizowani eksporterzy w UE

W 2025 r. najwyższy wskaźnik ujawnionej przewagi komparatywnej (RCA) dla działu 04 odnotowały:

- Cypr (RCA 9,53 — skrajnie wysoka specjalizacja przy niewielkim udziale),
- Luksemburg (RCA 3,99),
- Grecja (RCA 3,39),
- Łotwa (RCA 3,35).

Z kolei kraje takie jak Malta, Szwecja czy Słowacja wykazują wybitnie niską specjalizację w tym dziale. Dane o specjalizacji

Stabilność eksportu i zmienność importu

Współczynniki zmienności (CV) potwierdzają asymetrię: kluczowe rynki eksportowe (UK, Szwajcaria, Arabia Saudyjska) mają CV wolumenu na poziomie 0,05–0,10, podczas gdy dla głównych źródeł importu wskaźniki te są wielokrotnie wyższe — np. dla Turcji CV = 1,00, a dla Serbii 0,62. To odzwierciedla rozedrganą podaż z tych kierunków oraz szybkie zmiany w ich wykorzystaniu przez UE.

Conclusion

W dekadzie 2015–2025 unijny handel produktami mleczarskimi i jajami przeszedł z fazy stabilnego wzrostu ilościowego w erę wzrostu wartościowego napędzanego cenami. Ekspansja na rynki USA i Szwajcarii, rosnąca premia cenowa dla unijnego sera i masła oraz strukturalne przesunięcie importu w kierunku nowych dostawców (Ukraina) zmieniły architekturę wymiany. Epizod roku 2022 — gwałtowny skok cen na kluczowych rynkach azjatyckich i afrykańskich — stanowił krótkotrwały, lecz głęboki szok, po którym nastąpiła korekta i dalsza dywersyfikacja. Nadwyżka handlowa UE w dziale 04 wzrosła o 59,7%, osiągając 16,9 mld EUR, co potwierdza utrzymującą się globalną konkurencyjność unijnych producentów w tym segmencie.

Wygenerowano 2026-07-24 na podstawie danych z tradedashboard.eu

Raport wygenerowany maszynowo: przyspiesza analizę człowieka, choć czasami może ją wprowadzić w błąd. Nigdy nie może jej w pełni zastąpić.

Jeśli potrzebujesz porady dotyczącej europejskiej polityki handlowej lub reprezentacji Twoich interesów w Brukseli, nie wahaj się skontaktować ze mną pod adresem support@tradedashboard.eu. Znajdziesz moje CV pod tym adresem.